

Hensynet til Statsindtægten nu faaer en ganske anden Betydning, ikke blot fordi det er en større Indtægt, der tabes, men ogsaa fordi det oprindelige Formaal med Loven slet ikke opnaaes.

Halbiger: Det forekommer mig virkelig, at man ogsaa kan gaae altsor vidt i sin Velvilje mod de Herrer Mølleiere. Naar Thinget har vedtaget Udvalgets Forslag til §§ 14 og 2, forekommer det mig virkelig, at hvis Thinget tillige vilde antage det af den ærede 1ste Landsthingsmand for 5te Kreds (Stampe) stillede Forslag, vilde det vistnok overskride Grændsen for den Erstatning, Mølleierne turde have Krav paa. Naar det har været under Omtale baade i Udvalget og under Raadforsel med de Mænd udenfor Udvalget, med hvem det har confereret, hvorledes der, naar der skulde gives fuld Erstatning, skulde være at forholde med dens Udredelse, saa er man kommen til det Resultat, at man i dette Tilfælde ikke kan give fuldstændig Erstatning. Vi have Alle været enige om, at Bedømmelsen heraf er usikker; man kan kun have Formodning om, hvorvidt der vil finde Tab Sted for Møllerne, naar Møllenæringsfriheden indtræder; men, hvad man er vis paa, er, at, saalænge den ikke er indtrædt, er der ikke noget Tab tilstede. Det forekommer mig derfor høist besynderligt, at man allerede nu vil bestemme en Erstatningssum paa Grund af den mulige Concurrence og det Tab, som deraf kunde opstaae. Man har sammenlignet denne Sag med den, hvorunder der var Spørgsmaal om Erstatning til Gierne af privilegeret Hartkorn for deres Statteprivilegium. Jeg vil med Hensyn her til tillade mig at spørge, hvad Indtryk man troer, det vilde have gjort her i Thinget, hvis disse Privilegiehavere havde forlangt en Capital udbetalt strax i Erstatning for deres Tab, og de saa først om 15 Aar skulde deeltage i Hartkornsskatten? Dette forekommer mig at være noget lignende. Naar man endelig har paaberaabt sig de vestindiske Forhold og meent, at man derfra kunde søge en Analogie for det foreliggende Tilfælde, saa forekommer dette mig heller ikke at passe her, thi de Bedkommende i Vestindien, som ere Skadelidte, have jo lidt deres Tab, og faae altsaa Erstatning for det

Tab, som har fundet Sted, medens man her vil betale en Erstatningssum for et Tab, der muligviis eller maaskee slet ikke vil finde Sted. Denne Sammenligning passer altsaa ikke her. Jeg mener altsaa overhovedet, at man ikke godt kan gaae videre end til det Ændringsforslag, jeg med tvende andre Medlemmer af Udvalget har tilladt mig at stille til § 14, nemlig at Møllefylden falder bort, naar Møllenæringen frigives.

Stampe: Hvad den sidste ærede Taler ansførte med Hensyn til hvad jeg skulde have yttret, da jeg forrige Gang havde Ordet, med Hensyn til den vestindiske Sag, troer jeg grunder sig paa en Misforstaaelse. Jeg har nok vidst, at en Ministers Protest mod en Lov, som er vedtagen af Rigsdagen, kan have den Følge, at denne Lov ikke kan udkomme; men jeg har ikke vidst, at en Ministers Protest mod et Ændringsforslag, der er stillet her i Salen, har den Virkning, at dette Ændringsforslag paa ingen Maade kunde gaae igjennem (Indenrigsministeren: Det har jeg aldrig sagt!). Ifald jeg havde den Mening, var det jo aldeles unyttigt for mig, at forsvare mit Ændringsforslag. Det er mig i ethvert Tilfælde aldeles umuligt med Hensyn til den høitærede Indenrigsminister. Hans Opfattelse af Sagen er personlig, min Opfattelse af Sagen grunder sig ogsaa paa et personligt Skøn. Han formener, at Møllernes Stilling fremdeles vil blive god; jeg formener, at Møllernes Stilling vil blive slet. Jeg troer, det vil være umuligt for mig, i saa Henseende at kunne forsvare mit Ændringsforslag mod den høitærede Minister. Jeg er mig bevidst, at jeg af et redeligt Sind, og fordi jeg anseer Sagen for retfærdig, har stillet mine Ændringsforslag, og jeg skal med disse Ord overlade dem til det høitærede Things Afgjørelse.

Indenrigsministeren: Naar jeg brugte det Udtryk, at jeg protesterede mod dette Ændringsforslag, saa laae deri ikke Andet end at jeg betegnede, at jeg paa det Bestemteste erklærede mig mod det. Forresten skal jeg bemærke til den høitærede Landsthingsmands sidste Foredrag, at det skulde gjøre mig høilig ondt, om han paa nogen Maade, i hvad jeg yttrede,